

วิสัยทัศน์สีเขียว

ดร.วิฑูรย์ สิมโชคดี
ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

โครส การสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ หรือ United Nations Environmental Program (UNEP) ให้นิยาม **“เศรษฐกิจสีเขียว”** หรือ **Green Economy** ว่าเป็นเศรษฐกิจที่ส่งผลให้เกิดการปรับปรุง ความเป็นอยู่ของมนุษย์และสังคม โดยลดความเสี่ยงเชิงสิ่งแวดล้อมและความขาดแคลนเชิงนิเวศน์ หากจะให้ความหมายที่ง่ายขึ้นแล้ว **“เศรษฐกิจสีเขียว”** ก็คือสังคมที่มีคาร์บอนต่ำ และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับเศรษฐกิจสีเขียวแล้ว การเติบโตของรายได้ และการจ้างงานจะถูกขับเคลื่อนโดยการลงทุน ของรัฐ และเอกชน ซึ่งไปลดการปลดปล่อยคาร์บอนและมลพิษ แต่ไปเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานและทรัพยากร และป้องกันการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ และการให้บริการทางระบบนิเวศน์ สิ่งแวดล้อม การลงทุนเพื่อการมุ่งสู่เศรษฐกิจสีเขียวนี้ ต้องได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่าย หรืองบประมาณจากรัฐ การเปลี่ยนแปลงนโยบายและกฎหมาย ภาวะเบียดต่างๆ วิธีการพัฒนาต่างๆ ควรดำรงและเพิ่มพูนไว้ซึ่งทุนทางธรรมชาติและหากจำเป็นก็ควรสร้างขึ้นมาใหม่เพื่อประโยชน์ของสาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนยากจนซึ่งมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ต้องพึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก

เป้าหมายหลักของการเปลี่ยนแปลงไปสู่เศรษฐกิจสีเขียว คือ การขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจ และการลงทุนไปพร้อมๆ กับการเอาใจใส่ต่อการเพิ่มคุณภาพของสิ่งแวดล้อมและสังคม ดังนั้น **ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ** จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนจากอัตราการผลิตมวลรวม (Gross Domestic Product หรือ GDP) แบบเดิม โดยเพิ่มปัจจัยผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม การเสื่อมโทรมของทรัพยากร และการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ต่อไปด้วย ซึ่งเราเรียกว่า **Green GDP**

ปัญหาสำคัญก็คือ ความท้าทายในการสร้างเศรษฐกิจสีเขียวให้เกิดขึ้น คือ การประนีประนอมการพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยมหรือเสรีนิยมที่มีการแข่งขันกันสูงระหว่างประเทศที่ร่ำรวยและประเทศที่ยากจนในระบบเศรษฐกิจโลก ซึ่งต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพอากาศ ความไม่มั่นคงทางพลังงาน และความไม่สมดุล ของระบบนิเวศ เศรษฐกิจสีเขียวสามารถบรรลุปเป้าหมายความท้าทายได้โดยให้แนวทางการพัฒนาที่ลดการพึ่งพาคาร์บอน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากร และพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และลดการเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม หลักการของเศรษฐกิจสีเขียวไม่ได้ทดแทน **“การพัฒนาอย่างยั่งยืน”** แต่ได้มีการยอมรับมากขึ้นว่า ความยั่งยืนจะเกิดขึ้นต่อเมื่อประเทศมีเศรษฐกิจที่ถูกต้องเหมาะสม และยั่งยืนกับวิสัยทัศน์ของประเทศว่าจะขับเคลื่อนเศรษฐกิจไปในทิศทางใด ตลอดจนการที่ทุกฝ่ายยอมที่จะเปลี่ยนแปลง ไปสู่เศรษฐกิจและสังคมสีเขียวด้วย

เมื่อไม่นานมานี้ พรรคกรีน (The Greens) หรือพรรคอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของรัฐแทสมาเนีย (Tasmania) ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศออสเตรเลีย ได้เสนอวิสัยทัศน์ 20 ปี (ค.ศ.2013-2032) ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของแทสมาเนีย ประกอบด้วยนโยบาย และ

มาตรการในหลายๆ ด้าน ซึ่งล้วนแต่มีศูนย์กลางอยู่ที่ **“เศรษฐกิจเชิงความร่วมมือ”** (Collaborative Economy) มุ่งเน้นการพัฒนาวิชาทฤษฎีในสาขาอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ อุตสาหกรรมเทคโนโลยีสมัยใหม่ เกษตรและอาหาร การท่องเที่ยวและการจัดการกาก

ในข้อเสนอแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับ 20 ปี ของรัฐแทสมาเนีย ได้ระบุแนวทางการพัฒนาทุกมิติของรัฐ ตั้งแต่เรื่องพลังงาน ระบบสารสนเทศ การสร้างแบรนด์ การท่องเที่ยว การจัดการกาก และรีไซเคิล เกษตร และอาหาร ทรัพยากรธรรมชาติ การศึกษา การวิจัยและพัฒนา วิชาทฤษฎีขนาดกลางและขนาดย่อม อุตสาหกรรมการผลิต วิถีชีวิต และประชากรศาสตร์ โดยข้อเสนอแนะทั้งหมดมุ่งที่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ตัวอย่างเรื่องวิสัยทัศน์ด้านพลังงานนั้น ที่ผ่านมารัฐแทสมาเนียต้องพึ่งพาไฟฟ้าพลังน้ำ (Hydroelectricity) เป็นหลัก แม้ว่าช่วง 20 ปีที่ผ่านมาอุตสาหกรรมไฟฟ้าพลังน้ำ จะทำให้ประชากรของรัฐ ได้รับประโยชน์ทั้งในแง่ความมั่นคงทางพลังงาน เศรษฐกิจและการจ้างงาน แต่ต้นทุนการผลิตไฟฟ้ากลับสูงกว่ารัฐอื่นๆ

จากรายงานการศึกษาของธนาคารโลกได้ระบุว่า การผลิตและบริโภคพลังงานเติบโตเป็น 3.5 เท่าในช่วง 40 ปีที่ผ่านมา ในขณะที่ประชากรโลกโตขึ้นเพียง 2 เท่า แสดงให้เห็นถึงความไม่สมดุลของการผลิตและใช้พลังงาน นอกจากนี้ประชาชนที่มีรายได้ไม่น้อยกว่ามากกว่าร้อยละ 90 ต้องแบกรับต้นทุนพลังงานมากกว่าผู้มียาได้สูงถึง 6 เท่า

ดังนั้น พรรคกรีน จึงเสนอให้รัฐแทสมาเนียเปลี่ยนไปใช้พลังงานสะอาดทั้งหมดภายในอีก 20 ปีข้างหน้า โดยสนับสนุนการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม ซึ่งต้องอาศัยการวิจัย และพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของแผงโซลาร์เซลล์ด้วยเทคโนโลยีนาโนและการวิจัยยืดอายุความสามารถของแหล่งกักเก็บพลังงาน (Battery Electricity Storage Management) ตลอดจนการผลิตไฟฟ้าใช้เองในครัวเรือน เป็นต้น ส่วนการบริหารจัดการกากของเสีย ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากการผลิตและบริโภคที่ไม่มีประสิทธิภาพนั้น พรรคกรีนเห็นว่าภาคการผลิตได้ผลิตสินค้าที่มากเกินไปเกินความต้องการ และที่แย่ไปกว่านั้นคือการบริโภคแบบเหลือทิ้งเหลือขว้าง ก่อให้เกิดกากของเสียจำนวนมาก จึงเสนอว่าควรมีการณรงค์ภายใต้ชื่อ **“Love Food Hate Waste”** การสนับสนุนอาหารสะอาดแบ่งปันอาหารให้กับผู้ขาดแคลน การให้ความรู้แก่ผู้บริโภค การแปลงขยะเป็นพลังงาน รวมถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรจบบ้างใช้สอยของผู้บริโภค และการจัดร้านค้าที่มุ่งเน้นการซื้ออย่างพอเหมาะเป็นต้น

ในส่วนของประเทศไทยนั้น รัฐบาลก็กำลังมุ่งสร้าง **“เศรษฐกิจสีเขียว”** ด้วยนโยบาย **“การพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืน”** และอื่นๆ อย่างแข่งขัน แต่เหนือสิ่งอื่นใดก็คือ ความร่วมมือของทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน อย่างแท้จริงเพื่อรักษาไว้ซึ่งสิ่งแวดล้อมที่ใสสะอาด โดยยึดหลักการและแนวความคิดเรื่อง **“อุตสาหกรรมสีเขียว”** ครีမ် !